

Смикова Юлія Василівна, слухач
навчально-наукового інституту № 4
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних
наук, провідний науковий співробітник
відділу організації науково-дослідної
роботи Національної академії
внутрішніх справ *Севрук В. Г.*

АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ПОСТАВКИ, КОНТРОЛЬОВАНОЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ЗАКУПКИ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Актуальність теми дослідження визначається низкою проблем правового, організаційного характеру, які виникають під час протидії оперативних підрозділів правоохоронних органів незаконному переміщенню наркотичних засобів та проведенні з цією метою контрольованої поставки наркозасобів.

Сьогодні інформація про факт вчинення злочину підлягає негайній реєстрації в ЄРДР (ст. 214 КПК України), після чого допускається проведення лише процесуальних дій слідчим, прокурором, або за їх дорученням, у порядку ст. 41 КПК України, співробітником оперативного підрозділу, який набуває повноважень слідчого [1].

В Україні серед багатьох проблем, що стоять перед суспільством і державою, на одне з перших місць виходить проблема протидії злочинності в цілому. Крадіжки, пограбування, розбої, шахрайство, торгівля наркотиками та інші кримінально каранні дії завжди бентежили спокій законослухняних громадян. Особливого резонансу в умовах сьогодення набуває саме проблема протидії наркозлочинності. Тому протидія незаконному обігу наркотиків була і залишається актуальною і на сьогодні, у зв'язку з набуттям міжнародного та транснаціонального характеру і тому не є притаманною якійсь одній конкретній країні, а охопили практично весь світовий простір.

З метою виявлення, документування та розкриття злочинів у сфері незаконного обігу наркотиків також використовується і така негласна слідча (розшукова) дія як контроль за вчиненням злочину, а саме контрольована поставка,

контрольована та оперативна закупка. Проаналізуємо особливості їх проведення.

Слід зазначити, що контрольована та оперативна закупка є формами контролю за вчиненням злочину, що може здійснюватися у випадках наявності достатніх підстав вважати, що готується вчинення або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин [1]. Виключно прокурор приймає рішення про проведення контрольованої поставки і контрольованої та оперативної закупки товарів, предметів і речовин у межах кримінального провадження, відповідно до вимог статті 271 КПК України.

Аналіз Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» дозволяє визначити оперативну закупку як операцію щодо придбання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів, яка проводиться працівниками органів (підрозділів), яким надано право здійснювати оперативно-розшукову діяльність з метою одержання доказів злочинної діяльності, пов'язаної з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [3].

Отже, при наявності в оперативного підрозділу достатньої інформації про готування до вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину, пов'язаного з незаконним збутом наркотичних засобів, начальник оперативного підрозділу звертається до начальника слідчого підрозділу для планування погоджених дій під час проведення оперативної закупки та затримання причетних до цього осіб.

Начальник слідчого підрозділу з дотриманням вимог таємності вивчає надані матеріали та запропонований оперативним підрозділом план заходів з їх реалізації. У разі необхідності вносить доповнення до нього та визначає слідчого, який у разі виявлення ознак злочину вносить відповідні відомості до СРДР та розпочинає досудове розслідування.

У плані заходів з реалізації матеріалів передбачаються:

Місце і час проведення оперативної закупки.

Задіяні сили та засоби для фіксації кримінального правопорушення, у тому числі за допомогою відеозапису.

Розподіл дій задіяних працівників.

Послідовність затримання осіб та проведення оглядів чи обшуків.

Порядок і тактика проведення слідчих дій.

Інші послідовні дії працівників оперативних підрозділів (з урахуванням специфіки кримінального правопорушення).

Під час огляду місця події, обшуку при досудовому розслідуванні кримінального правопорушення, пов'язаного з незаконним обігом наркотичних засобів, в обов'язковому порядку застосовується відеофіксація цих слідчих дій відповідно до КПК.

Підсумовуючи вищевикладене, доходимо висновку, що оперативну закупку доцільно проводити у два етапи:

1) Перший етап із застосуванням негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених ст. 260 КПК України (аудіо, відео контроль особи), що дасть змогу в подальшому після проведення обшуку в місцях, де зберігаються наркотичні засоби, вилучити їх з незаконного обігу. При проведенні першого етапу слідчий бере участь особисто або при наданні доручення на проведення оперативної закупки оперативному підрозділу та зазначає, що складання процесуальних документів (вручення грошей, огляд місця події, вилучення наркотичних засобів тощо) доручається оперативним співробітникам.

2) Другий етап проводиться із застосуванням негласних слідчих (розшукових) дій із затриманням особи та проведення її особистого обшуку. В такому випадку слідчий особисто приймає у цьому участь та складає відповідні процесуальні документи [4, с. 40].

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям кримінального процесуального кодексу України»: чинне законодавство з 19 листопада 2012 року: (офіц. текст). – К.: Паливода А.В., 2012. – 382 с.

2. Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень : наказ МВС України від 14 серп. 2012 р. № 700.

3. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню

ними: Закон України від 15 лют. 1995 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

4. Методичні рекомендації щодо взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при розкритті та документуванні злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів / [О.Ю. Татаров, С.С. Чернявський, Д.Й. Никифорчук та ін.]. – К. : НАВС, 2014. – 41 с.